

NORSK FYSISK SELSKAP

Årsmelding 2008 – 2009

Årsmeldingen omfatter perioden mellom årsmøtene 20. juni 2008 og 12. juni 2009.

ORGANISASJONSFORHOLD pr. 01.01.09

Styret har bestått av:

Gunnar Løvhøiden (UiO), presiden
Øyvind Frette (UiB), visepresident
Øystein Elgarøy (UiO), Subatomær fysikk og astrofysikk
Ole Martin Løvvik (UiO), Kondenserte fasers fysikk med atomfysikk
Eirik Malinen (UiO), Biofysikk
Rolf Korneliussen (Havforskningsinstituttet), Akustikk og optikk
Kjartan Olafsson (UiB), Rom-, plasma- og klimafysikk
Jon Samseth (SINTEF), Industri- og energifysikk
Morten Trudeng (Asker vgs.), Norsk Fysikklærerforening

med varamedlemmer:

Åshild Fredriksen (UiT)
Håvard Helstrup (HiB), Subatomær fysikk og astrofysikk
Ladislav Kobach (UiB), Kondenserte fasers fysikk med atomfysikk
Cecilia Futsaether (UMB), Biofysikk
Ulf Kristiansen (NTNU), Akustikk og optikk
Odd Erik Garcia (UiT), Rom-, plasma- og klimafysikk
Erik Skjetne (Statoil), Industri- og energifysikk
Astrid Johansen (Adolf Øiens vgs.), Norsk Fysikklærerforening

Fra 01.01.08 er selskapets sekretær Øyvind Svensen (UiB).

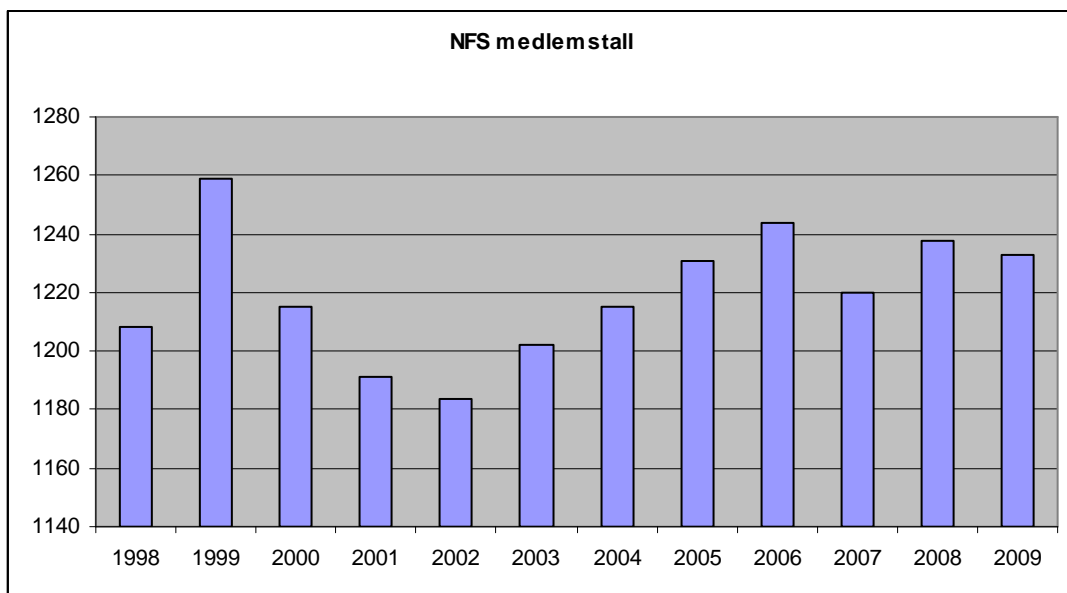
Styret har hatt to heldagsstyremøter, ett styremøte i form av telefonmøte, samt behandling av saker via e-post.

MEDLEMSREGISTER

Norsk Fysisk Selskap har pr. Juni 2009 1233 medlemmer, hvorav 78 er studenter og stipendiater, 213 er pensjonister og 420 er knyttet til Norsk Fysikklærerforening. Selskapet har nå åtte æresmedlemmer (Ivar Giaever, Thormod Henriksen, Øivin Holter, Finn Ingebretsen, Karl Måseide, Haakon Olsen, Eivind Osnes og Otto Øgrim).

Tabellen viser medlemsutviklingen.

1998	1208
1999	1259
2000	1215
2001	1191
2002	1184
2003	1202
2004	1215
2005	1231
2006	1244
2007	1220
2008	1238
2009	1233

NFS har ett kollektivt medlem: *Det Norske Veritas*.

Årskontingenten for 2007 og 2008 er kr. 325 pr. År for individuelle medlemmer. Studenter og pensjonister betaler 50 %. Kontingenten til Norsk Fysikklærerforening er kr 355, hvor kr.215 går til NFS.

Alle som ønsker, kan få tilsendt tidsskriftet *Europhysics News* mot å betale kr. 30 i portoutgifter. For tiden er det 488? som får *Europhysics News* tilsendt.

FRA FYSIKKENS VERDEN

Selskapets tidsskrift **Fra Fysikkens Verden** gis ut fire ganger i året med et opplag på ca. 1600. For Selskapets medlemmer er abonnementet inkludert i årskontingenten. Tidsskriftet drives med en stor innsats fra redaktørene. NFS takker redaktørene **Øystein Elgarøy** og **Øyvind Grøn** for deres sterke innsats. En særlig takk rettes til redaksjonssekretær **Karl Måseide** som i mange år har gjort en heroisk innsats for bladet. Tidsskriftets redaksjonskomité utgjøres av: **Åshild Fredriksen, Per Osland, Ellen K. Henriksen, Per Chr. Hemmer**.

Abonnenter i NFS bidro med kr. 120 000 i 2007. Bidrag fra andre abonnenter var knapt kr. 30 000 i 2007.

DET LILLE FYSIKERMØTET 2008

Det lille fysikermøtet 2008 ble arrangert av fysikkgruppen ved institutt for matematikk og naturvitenskap, Universitetet i Stavanger, 19.-20. juni 2008. Arrangementskomiteen ble ledet av førsteamanuensis Helge Bøvik Larsen. Torsdag 19. juni var satt av til en presentasjon av fysikkmiljøet på UiS. Prodekanus for forskning, John Håkon Husøy, presenterte UiS og Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet. Instituttleder Ole Andreas Songe-Møller, Institutt for konstruksjonsteknikk og materialteknologi, UiS, redegjorde for to nye satsingsområder og Risavika Gassenter, mens forskningsdirektør Sigmund Sigmund Stokka, IRIS, tok for seg fysikkens rolle i

petroleumsteknologi. Førsteamanuensis Helge Bøvik Larsen, Institutt for matematikk og naturvitenskap, innledet til debatt om fysikk og ingeniørutdanning. Professor Per A. Amundsen var guide på Vitensenteret i Sandnes. Det var et særdeles hyggelig og utbytterikt fysikermøte. Vi retter en stor takk til arrangementskomiteen.

FYSIKKOLYMPIADEN

I 2008 ble den 39. internasjonale fysikkolympiadefinalen arrangert i Vietnam. Det var deltagere fra 82 land, og det ble en uforglemmelig opplevelse for deltagere og ledere. Som vanlig var finaleoppgavene meget krevende og vanskelige, og for de fleste lands deltagere langt mer krevende enn de er vant til fra egen skolegang. At grensen for hederlig omtale var 14 av 50 poeng, sier ganske mye om vanskelighetsgraden til oppgavene. De norske elevene fikk ingen utmerkelser i Hanoi, men de var veldig nære.

På vegne av NFS og Fysikklærerforeningen har Skolelaboratoriet ved Fysisk institutt ved UiO en sentral rolle i arrangementen av Fysikkolympiaden for elever i den videregående skolen. For å kvalifisere seg til en internasjonal finale må en gjennom 3 uttagingsrunder. I årets første runde deltok 884 elever fra 100 skoler. Det er en betydelig økning fra året før. Videre deltok 70 elever i andre runde, og av disse ble 18 elever tatt ut til kurs ved Fysisk institutt ved UiO og norsk finale.

Noe av det viktigste med fysikkolympiaden er å stimulere skoleelever med interesse for fysikk til å fortsette med faget. Vi legger stor vekt på verdien av faglig og sosialt samvær, og vi ser på uttakingsprøver, kurs ved Universitetet og selvsagt selve den internasjonale olympiaden som en fin måte å stimulere interessen for fysikk på.

Sommeren 2009 arrangeres fysikkolympiaden i Merida i Mexico.

Fysikkolympiadekomiteen ledes av Carl Angell med god støtte av Hans Flornes, Trond Ekern og Øyvind Guldahl. Mer om fysikkolympiaden med blant annet oppgaver og løsninger finnes på våre nettsider: <http://www.fys.uio.no/skolelab/fysikkol>

Fysikkolympiaden støttes av Norges forskningsråd og Kunnskapsdepartementet.

FAGGRUPPENE

NFS har 6 faggrupper og i tillegg Norsk Fysikklærerforening. Videre har kvinnelige fysikere et eget kontaktnett: "Nettverk for kvinner i fysikk".

Akustikk og optikk

Akustikk og optikkgruppen har 109 medlemmer og 95 subsidiære medlemmer. Styret består av leder Rolf Korneliussen (Havforskningsinstituttet), Ulf Kristiansen (NTNU) og Olav Gaute Hellesø (UiT).

Akustikk har avholdt møte "31st Scandinavian Symposium on Physical Acoustics" på Geilo, 27.-30. januar 2008. Optikk hadde et stort møte lagt til Hurtigruta mellom Tromsø og Trondheim 26.-29. mars 2008. Møtet samlet 70 deltagere. Akustikkmøte "32st Scandinavian Symposium on Physical Acoustics" ble holdt på Finse 8.-11. februar 2009. Northern Optics skal arrangeres 26-28 august 2009 i Vilnius, Litauen.

Subatomær fysikk og astrofysikk

Gruppen har 184 medlemmer og 202 subsidiære medlemmer. Styret har bestått av leder Øystein Elgarøy (UiO), Håvard Helstrup (HiB) og Jens Oluf Andersen (NTNU). Gruppen har arrangert faggruppemøte 13.-15. oktober 2008. Møtet samlet 55 deltagere.

Biofysikk

Gruppen har 78 medlemmer og 70 subsidiære medlemmer. Styret har bestått av leder Eirik Malinen (Rikshospitalet UiO), Cecilia Futsaether (UMB), Eli Olaug Hole (UiO) og Pawel Sikorski (NTNU). Gruppen holdt et vellykket møte på Kongsvoll 27.-29. februar 2008 med 33 deltagere.

Industri og energifysikk

Gruppen har 88 medlemmer og 163 subsidiære medlemmer. Styret består av leder Jon Samseth (HiAk/SINTEF), Erik Skjetne (Statoil) og Alex hansen (NTNU).

Kondenserte fasers fysikk med atomfysikk

Gruppen har 164 medlemmer og 98 subsidiære medlemmer. Styret består av leder Ole Martin Løvvik (SINTEF,UiO), Ladislac Kocbach (UiB) og Bo-Sture Skagerstam (NTNU). Faggruppemøte blir arrangert på Lillehammer 15. juni 2009.

Rom-, plasma- og klimafysikk

Gruppen har 65 medlemmer og 106 subsidiære medlemmer. Styret består av leder Kjartan Olafsson (UiB), Odd Erik Garcia (UiT), Knut Svenes (FFI), og Ellen Osmundsen (UiO).

Norsk Fysikklærerforening

Norsk Fysikklærerforening har nå 420 medlemmer og 73 subsidiære medlemmer. Styret består av leder Morten Trudeng (Asker vgs.), Jan Finnby (Lillehammer vgs.), Astrid Johansen (Adolf Øien vgs.), Anne Beth Scheen (Nesbru vgs. og Naturfagsenteret), Olav Holm (Kvitsund vgs.) og Carl Angell (Skolelaboratoriet UiO). Det ble arrangert en landskonferanse om fysikkundervisning 10.-13. august 2008 på Geilo.

Nettverk for kvinner i fysikk

Dette er ingen faggruppe, men et nettverk organisert på tvers av faggruppene med rundt 150 medlemmer.

NORSK FYSIKKRÅD

Norsk Fysikkråd er et nasjonalt fagråd under Universitets- og høgskolerådet. Gunnar Løvhøiden og Astrid Johansen er observatører fra NFS i Norsk Fysikkråd. Asgeir Brekke (UiT) er nåværende leder av Norsk Fysikkråd.

EUROPEAN PHYSICAL SOCIETY

EPS består av fysikere fra 40 land og har mer enn 100 000 medlemmer. Det er vedtatt (1997) 4 hovedsatsningsområder for EPS:

1. Issues of professional physics.
2. Care for the next generation.
3. East-West cooperation.
4. Public awareness and information dissemination.

Dette er områder NFS slutter opp om.

Årsmøtet i EPS ble holdt 27.-28. mars i Bad Honnef i Tyskland. Professor Maciey Kolwas fra Polen har overtatt presidentvervet. Gunnar Løvhøiden representerte NFS under møtet.

EPS har 40 medlemselskap hvorav Norsk Fysisk Selskap er ett. Medlemskontingenten er i 2008/2009 fremdeles 11.5 EURO per person. Pensjonister, studenter og medlemmer av Norsk Fysikklærerforening betaler redusert kontingent, men har alle rettigheter.

Web-adressen til selskapet er: <http://www.eps.org>. Den elektroniske versjonen av Europhysics News, som legges ut 2 måneder etter at den trykte utgaven er utgitt, finnes på nettstedet: <http://www.europhysicsnews.com/>.

INTERNATIONAL UNION OF PURE AND APPLIED PHYSICS (IUPAP)

Den norske IUPAP-komiteen består av styret i NFS samt en representant for Det Norske Videnskaps-Akademi. Medlemskontingenten til IUPAP betales av Det Norske Videnskaps-Akademi, men av økonomiske grunner er den norske IUPAP-aktiviteten liten. Den siste generalforsamling (nr. 26) i IUPAP ble holdt i Tsukuba, Japan den 14.-18. oktober 2008. Med frist 1. juni 2008 nominerte den norske IUPAP-komiteen 6 kandidater for medlemskap i forskjellige "Commissions". Disse var Arne Brataas (NTNU): "Commission on Quantum Electronics", Alex Hansen (NTNU): "Commission on Computational Physics", Ellen Karoline Henriksen (UiO): "Commission on Physics Education", Johan Skule Høye (NTNU): "Commission on Statistical Physics", Gunnar Løvhøiden (UiO): "Commission on Nuclear Physics", Bjarne Stugu (UiB): "Commission for Particles and Fields".

Generalforsamlingen i IUPAP godkjente følgende norske medlemmer i IUPAPs kommisjoner:

C2 Commission on Symbols, Units, Nomenclature, Atomic Masses and Fundamental Constants:

Bodil Holst
Institutt for fysikk og teknologi
Universitetet I Bergen

C17 Commission on Quantum Electronics:

Arne Brataas
Institutt for fysikk
NTNU

C20 Commission on Computational Physics:

Alex Hansen
Institutt for fysikk
NTNU

WG.5 Working group on women in Physics

Anne Borg
Institutt for fysikk
NTNU

Norge har nå 2 "andeler" i IUPAP. Antall andeler bestemmer hvor mange norske medlemmer vi

kan ha i IUPAPs kommisjoner. Norge bør kanskje øke antall “andeler” til 4 fordi det ventes nye medlemsland, og dette kan føre til at Norge bare sitter med 1 “andel”.
(<http://www.iupap.org/>)

NY BIRKELANDPRIS

Yara International ASA opprettet i 2008 en ny “Yaras Birkelandpris i fysikk og kjemi”. Prisen på kr. 25000,- skal tildeles det doktorgradsarbeide som best møter Kristian Birkelands forskerånd. Det skal første gang velges ut blant avhandlinger der disputas er avlagt årene 2007 og 2008, innen kjemi. Deretter skal, i fysikk, prisen deles ut blant avhandlinger der disputas er gjennomført årene 2008 og 2009. Det er meningen at tildelingene alternerer, annet hvert år til kjemi og annet hvert år til fysikk. Det skal legges vekt på at avhandlingens faglige innhold kan bidra til teknologiske gjennombrudd og innovasjon.

Birkelandkomiteen ved Universitetet i Oslo er overordnet instans for administrasjon av prisen. En priskomiteé som består av medlemmer fra Birkelandkomiteen, fra Norsk Fysisk Selskap, fra Norsk Kjemisk Selskap, og Yara velger ut prisvinneren blant et antall nominerte kandidater. Våre komitémedlemmer er Per Amund Amundsen (UiS) og Carl Angell (UiO).

Alle norske institusjoner som tildeler dr-grader i fysikk inviteres til å nominere arbeider som oppfyller de krav som stilles i prisens statutter.

NFS TAKKER SINE MEDARBEIDERE

Det er mange som yter en innsats for Selskapet. Det er en glede å uttrykke en takk til redaksjonskomiteen i Fra Fysikkens Verden. En spesiell takk til Øystein Elgarøy, Øyvind Grøn og Karl Måseide.

Vi takker alle som er med i komiteer og utvalg samt alle som arrangerer møter i regi av NFS og dets mange faglige grupper.

Sist, men ikke minst vil vi takke vår sekretær Øyvind Svensen, som yter en svært omfattende og effektiv innsats i selskapet.

Oslo, juni, 2009

Gunnar Løvhøiden
(President)